

Laskennallinen tarveselvitys: Ruoka-aputoiminnan järjestäminen Pohjois-Karjalan alueella

Yksikkö: Strategia- ja konsernipalvelut, kehittämissyksikkö

Laatija: Heli Aalto 19.10.2023

Sosiaali- ja terveysministeriö, hakuaika 24.4.2023-31.7.2023. Hakemus jätetty 24.8.2023.

Rahoituslaskelma

Hankkeessa ei ole omarahoitusosuutta. Rahoitusta haetaan 71 098 euroa ajalle 1.10.2023-31.12.2024. Jokaisella osatoteuttajajärjestöllä on omat budjettinsa ja yhteistyösopimukset tehdään hankerahoituksen varmistuttua. Hyvinvointialue vastaa hankkeen koordinoinnista sekä hallinnointiin liittyvistä tehtävistä. Palkkakuluihin on varattu 7 % koordinaattorin palkkakuluja.

Hankkeen kuvaus

Ruoka-aputoiminnan järjestämiseen on valtion talousarviossa vuoden 2023 osalta varattu jaettavaksi 1 831 000 euroa. Valtionavustus on tarkoitettu ruoka-aputoimintaa järjestäville tahoille ruoka-aputoiminnan järjestämisen kustannuksiin. Avustukset kohdennetaan hankehallinnoijan kautta edelleen alueella toimiville ruoka-aputoimijoille yhteisen hankesuunnitelman mukaisesti.

Hanketta on valmisteltu yhteistyössä ruoka-apua toteuttavien järjestöjen kanssa. Järjestöiltä kartoitettiin kyselyn avulla halukkuutta osallistua hankkeeseen. Lisäksi järjestimme teams infon hankkeeseen osallistumisesta 5.6.2023. Tavoitteenamme oli saada mukaan myös uusia hävikkiruokaa jakavia tahoja. Hyvinvointialue on selvittänyt alueen kunnilta ja maakuntaliitolta ennen hakemuksen jättämistä, ettei kukaan näistä ollut halukas hakemaan hanketta itse.

Mukaan hankkeeseen on ilmoittautunut 11 toimijaa, Hyvä apu ry, ViaDia Outokumpu ry, Palvelu- ja lähetyskeskus Toivontähti ry, Ilomantsin 4H yhdistys ry, Suomen adventtikirkko, Parempi Arki ry, Ilomantsin vapaaseurakunta, ViaDia Joensuu ry, ViaDia Kitee ry, Lähimmäisen parhaaksi ry sekä Lieksan helluntaiseurakuntayhdistys ry. Mukaan ilmoittautuneet toimijat toimivat Ilomantsin, Joensuun, Juuan, Lieksan, Liperin, Tohmajärven, Kiteen, Kontiolahden ja Outokummun alueella. Useassa vastauksessa tuotiin esille hävikkiruuan tarvitsijoiden jatkuvasti kasvava määrä. Yhteensä ruoka-avun tarvitsijoita arvioitiin olevan noin 35 000 ihmistä. Osa heistä käy ruokailemassa hävikkiruokapisteellä tai hakee ruokakassin säännöllisesti. Suurella osalla on perheessä myös lapsia. Ruokajakelua on toteutettu ruoka-apukassien, osallistavan ruokailun, leipäjaketun ja esimerkiksi kotiin vietävän ruuan muodossa. Toimijat myös järjestävät yhteistyössä toistensa kanssa yhteisiä tapahtumia, joissa ruoka-apua jaetaan.

Hankkeen tarve

Nyt haettava hanke tukee aiemmin haettua Yhdessä tehden, tukea, tekoja ja hyvinvointia hanketta turvaamalla pienten järjestöjen mahdollisuuden jakaa hävikkiruokaa maakunnassa.

Hankkeen kohderyhmän keskeisin ongelma on köyhyys ja sen aiheuttamat vaikeudet elämässä ja arjessa. Rahaa ei yksinkertaisesti ole riittävästi esimerkiksi ruokaan tai muihin välttämättömiin hyödykkeisiin. Jotta ihmisiä voidaan auttaa, tulee ensin ratkaista nämä perustason ongelmat. Niiden jälkeen voidaan edistää myös muita hyvinvointia ja terveyttä edistäviä sisältöjä.

Suomalaisen yhteiskunnan muuttuminen ja eriarvoisuuden voimakas lisääntyminen, keskinäisen kilpailun voimistuminen ja viimeaikaiset vakavat globaalit tapahtumat (Korona, sodat) vaativat kaikilta ihmisiltä yhä enemmän, jotta arjessa pärjää ja yhteiskunnassa selviää. Elinkustannusten voimakas kasvu viimeisen vuoden aikana on lisännyt merkittävästi jo entuudestaan heikossa taloudellisessa tilanteessa elävien ihmisten huolta ja pahoinvointia. Hanke auttaa ja tukee kaikkein heikoimmassa ja haavoittuvimmassa asemassa olevia suomalaisia. Hanke vastaa näiden ihmisten akuutteihin taloudellisiin haasteisiin sekä auttaa heitä tunnistamaan omaan elämäänsä liittyvät kriittisimmät haasteet ja tuen tarpeet sekä tarjoaa näihin kohdennettua tukea ja apua. Yhteiskunnassamme toimiva vähävaraisten ruoka-apu perustuu lähtökohtaisesti hävikkiruokan jakamiseen. Kasvaneiden kustannuspaineiden ja lisääntyneen avuntarpeen myötä hävikkiruokaan perustuvan ruoka-avun määrä ei ole kasvanut samassa suhteessa avuntarvitsijoiden määrän kanssa. Ruoka-aputoiminta on myös merkittävä väylä kohdata ja saada palvelujen piiriin tukea tarvitsevia ihmisiä ja jopa kokonaisia perheitä. Ruoka-avun kautta saadaan samalla lisättyä palvelutietoisuutta- ja myönteisyyttä sekä madallettua ihmisten kynnystä ottaa yhteiskunnan eri toimijoiden moninaista apua vastaan. Toiminta on myös ennaltaehkäisevää siinä määrin, että joskus tukea tarvitsevien ihmisten tilanne voi olla hyvinkin pienestä kiinni. Tällöin jo pienelläkin tuella voidaan saada merkittäviä hyvinvointimuutoksia aikaan tai estää tilanteiden merkittävä heikentyminen.